

EU's klimaplan utroværdig

I den hjemlige klimadebat er EU for mange det naturlige redskab – men er der reelt indhold i EU's foreløbige plan.

I december 2019 offentliggjorde den nye EU-kommision sin nye masterplan på klimaområde den "Grønne Aftale". Et dokument, som Kommissionsformand von der Leyen kaldte EU's "mand på månen-øjeblik"

Den grønne aftale eller Green Deal skal lægge skinnerne for EU frem mod en betragtelig reduktion af CO₂-udslippet inden 2030, og et klimaneutralt EU senest i 2050.

Med 'European Green Deal' ser EU-Kommissionen op til at løfte EU's ambitionsniveau for reduktion af CO₂ udslip fra nu 40 procents reduktion i 2030 til 50-55 procent. Det er et fremskridt selvom grønne organisationer mener, at tallet burde være 65 procent, hvis EU skal levere sin del af Paris-aftalens målsætning.

Nu er den "grønne aftale" ikke nogen aftale, men nærmere et papir som sætter en dagsorden og en række målsætninger, hvor det kun antydes, hvordan de skal nås. Aftalen indeholder indtil videre 47 initiativer som skal udmøntes i myriader af EU-lovgivning og forordninger og nationale initiativer.

- Det er en plan, som har mange centrale svagheder, og som mangler troværdighed helt ned i substansen. Der er ikke et betryggende forhold mellem reduktionsmålene og -midlerne – og så er det tvivlsomt, om mange af forslagene overhovedet vil blive gennemført, og om de gennemføres effektivt. Det er en skræmmende udfordring, for vi har ikke tid til at vente og se, om det virker, skriver Kenneth Haar researcher i Corporate Europe Observatory (CEO) i en gennemgang af den grønne aftale.

Låst fast til gassen

Kommissionen taler om at udfase brugen af kul, mens naturgassen går helt fri. Gassen skal ikke nedprioriteres, men blot renses for drivhusgasser, enten ved at lagre den dybt nede i jorden eller ved at indfange kuldioxid og genbruge den. I begge tilfælde mangler man stadig overbevisende teknologi til at bruge.

EU har satset massivt på gasinfrastruktur i adskillige år, og med tiden kan det betyde, at vedvarende energi og gas kommer til at konkurrere med hinanden. Udfaldet af den konkurrence vil være påvirket af, hvor store de økonomiske satsninger er. Investerer man stort i gas, hænger man også på regningen i mange år.

At Kommissionen anser gas for en mulighed i den "grønne omstilling" blev klart, da den i februar forelagde og fik Parlamentets godkendelse af en liste over projekter, som kan få EU-støtte. Med på listen var 32 gasrelaterede projekter til en samlet værdi af omtrent 215 milliarder kroner.

Forureningsmarked

Kravene om reduktion af udslip for erhvervslivet har alle dage været forbeholdt EU, og det er sket gennem det, mange har kaldt EU's klimapolitiske kronjuvel: emissionshandel.

Siden 2005 er industrien blevet pålagt reduktioner på den markedsvenlige måde. Kort sagt har virksomhederne fået en stak forureningsstilladelser efter forudgående debat om behov og nødvendighed. Hvis

en virksomhed ikke benytter hele sin kvote, kan den sælge resten på markedet. Omvendt, hvis den ikke har fået kvoter nok til forbruget, kan de købes.

Kvotestystemet har været kritiseret fra mange sider, og er blevet ændret undervejs. Men kvotestystemet og markedet er stadig hjørnестenen i EU-Kommissionens forestillinger om løsninger. Derfor er det en del af planen, at kvotestystemet skal udvides til skibsfart og flytrafik.

Bevarer den økonomiske model

- Klimadebatten er med Green Deal for alvor flyttet til kampen om virkemidler, og det vi ser med Kommissionens udspil, er næppe et forsøg på at snøre den europæiske offentlighed. Det er blot en klimastrategi, der lader så meget som muligt i den nuværende økonomiske model stå uantastet, vurderer Kenneth Haar.

Kommissionen accepterer ingen modsætning mellem et dybere og mere liberaliseret indre marked og klimastrategien. Budgetregler som hæmmer offentlige investeringer lades uberørt, og i stedet foregøres vi, at de mange nødvendige satsninger blot kan foretages af private virksomheder i stedet. Og trods stribevis af

skandaler og åbenlyse svagheder, får emissionshandlen stadig lov til at stå centralt, fordi det er den måde, virksomhederne nemmest kan håndtere reduktionskrav, om nødvendigt ved at betale sig fra dem, skriver han.

Hvilket EU?

Men spørgsmålet er, hvilket EU, der kan eller skal realisere den Grønne Aftale? Det tog kun få måneder med Coronakrise, før EU i en vis forstand holdt op med at eksistere. Det indre marked blev sat ud af kraft på mange områder, i Bruxelles måtte konkurrencekommissæren svinge det blå stempel og accepterer at medlemslande på stribe uddelte statsstøtte til virksomhederne. De stramme regler for underskud og statsgæld er suspenderet. Spørgsmålet er om de vender tilbage, og hvordan et grønt EU kan udvikles inden for rammerne af EU's absolutte flagskib: Det indre marked med dets fri bevægelighed for kapital, varer og arbejdskraft.